

ORDIN nr. 03

„21” ianuarie 2015

mun. Chișinău

**Cu privire la aprobarea Instrucțiunilor
privind prelucrarea datelor cu caracter
personal în sectorul educațional**

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) lit. c) al Legii nr. 133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Capitolul II, pct. 3 lit. c²) al Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, aprobat prin Legea nr. 182-XVI din 10 iulie 2008, -

ORDON:

1. Se aprobă Instrucțiunile privind prelucrarea datelor cu caracter personal în sectorul educațional (se anexează).
2. Se recomandă entităților implicate în procesul educațional adaptarea procedurilor interne de prelucrare a datelor cu caracter personal la principiile statuate de Instrucțiunile privind prelucrarea datelor cu caracter personal în sectorul educațional.
3. Direcția juridică și relații cu publicul, de comun cu Direcția evidență și control, vor asigura plasarea Instrucțiunilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal în procesul educațional pe pagina web oficială a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (www.datepersonale.md).

Vitalie PANIȘ
Director

INSTRUCȚIUNI

privind prelucrarea datelor cu caracter personal în sectorul educațional

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova (Centrul), în conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) lit. c) al Legii nr. 133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal, precum și ținând cont de:

- obligația Republicii Moldova de a asigura dreptul la învățătură, coroborat cu alte obligații pozitive ale Statului, inclusiv cea de a respecta și ocroti viața intimă, familială și privată;
- raționamentele statuate în Convenția cu privire la drepturile copilului, conform căreia nici un copil nu va fi supus unei imixțiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoarea și reputația sa.
- constatările făcute ca rezultat al analizei cadrului legislativ și normativ ce reglementează domeniul educațional, care a demonstrat absența reglementărilor sectoriale în contextul asigurării regimului de confidențialitate și securitate a prelucrărilor datelor cu caracter personal care vizează minorii;
- constatările făcute de Centru în procesul examinării mai multor plingeri cu referire la încălcarea principiilor de protecție a datelor cu caracter personal de către instituțiile de învățământ în perioada anilor 2009-2014, precum și în procesul implementării Sistemului Informațional de Management Educațional;
- insuficiența reglementărilor care vizează modul de gestionare a cataloagelor școlare;
- faptul că domeniul datelor școlare include o parte semnificativă din activitățile cotidiene ale copiilor, iar importanța acestui domeniu se datorează naturii sensibile a multora dintre datele prelucrate în instituțiile de învățământ, precum și lipsei de maturitate a copilului, care are nevoie de protecție și îngrijiri speciale, inclusiv o protecție juridică adecvată;
- constatările Centrului în cazul implementării, de către unele instituții de învățământ, a sistemelor informaționale de prelucrare automatizată a datelor cu caracter personal care vizează elevii, pentru asigurarea controlului accesului pe teritoriu, dar și în vederea beneficierii de anumite reduceri la procurarea produselor comerciale utilizând același card de acces; –

a elaborat prezentele instrucțiuni în scopul aducerii operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, efectuate de către organele administrației publice în domeniul învățământului și instituțiile de învățământ din Republica Moldova, în conformitate cu principiile de protecție a datelor cu caracter personal.

CAPITOLUL I

DISPOZITII GENERALE

1. Instrucțiunile stabilesc cerințele privind prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal în sectorul educațional, care se recomandă a fi respectate de către Ministerul Educației, autoritățile administrației publice locale în domeniul educației și instituțiile din sistemul de învățământ. De asemenea, acestea vizază autoritățile responsabile pentru supraveghere, evaluare și control.

2. Noțiunile utilizate în text:

date cu caracter personal – orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (subiect al datelor cu caracter personal). Persoana identificabilă este persoana care poate fi identificată, direct sau indirect, prin referire la un număr de identificare sau la unul ori mai multe elemente specifice identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale. De exemplu, numele, prenumele, imaginea elevului, notele și calificativele obținute de acesta etc.

categorii speciale de date cu caracter personal – datele care dezvăluie originea rasială sau etnică a persoanei, convingerile ei politice, religioase sau filozofice, apartenența socială, datele privind starea de sănătate, precum și cele referitoare la condamnările penale, măsurile procesuale de constrângere sau sancțiunile contravenționale.

prelucrarea datelor cu caracter personal – orice operațiune sau serie de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal prin mijloace automatizate sau neautomatizate, cum ar fi: colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, păstrarea, restabilirea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea. De exemplu, înregistrarea, stocarea și publicarea notelor și calificativelor obținute de elevi/studenți, constituie operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal.

operator – persoana fizică sau persoana juridică de drept public sau de drept privat, inclusiv autoritatea publică, orice altă instituție ori organizație care, în mod individual sau împreună cu altele, stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal prevăzute în mod expres de legislația în vigoare. De exemplu, instituțiile de învățământ sînt considerate operatori de date cu caracter personal în partea ce ține de datele cu caracter personal ale elevilor/studenților, prelucrate manual sau automatizat în sisteme de evidență menite să asigure accesul acestora pe teritoriul instituției de învățământ.

persoană împuternicită de către operator - persoana fizică sau persoana juridică de drept public ori de drept privat, inclusiv autoritatea publică și subdiviziunile ei teritoriale, care prelucrează date cu caracter personal în numele și pe seama operatorului, pe baza instrucțiunilor primite de la operator. De exemplu, dacă sistemele IT sau camerele CCTV instalate în instituțiile de învățământ sînt gestionate tehnic în conformitate cu instrucțiunile instituției de învățământ de către un furnizor de servicii în contextul de externalizare a resurselor(outsourcing), acel furnizor va fi

considerat drept persoană împuternicită de către operator.

CCTV (closed circuit television) – sistem de supraveghere video/camere de supraveghere video cu circuit închis care captează imagini video pe o arie de interes, iar imaginile pot fi vizionate în timp real pe un monitor/televizor. De asemenea, aceste imagini pot să fie înregistrate pentru o vizionare ulterioară.

destinatar – orice persoană fizică sau persoană juridică de drept public ori de drept privat, inclusiv autoritatea publică și subdiviziunile ei teritoriale, căreia îi sînt dezvăluite date cu caracter personal, indiferent dacă este sau nu terț.

sistem de evidență a datelor cu caracter personal – orice serie structurată de date cu caracter personal accesibile conform unor criterii specifice, fie că este centralizată, descentralizată ori repartizată după criterii funcționale sau geografice. În calitate de sistem de evidență a datelor cu caracter personal se constituie inclusiv dar nu se limitează la, bazele de date, sistemele informaționale și informatice în care sînt stocate și prelucrate automatizat sau manual date cu caracter personal. De exemplu, evidența/sistematizarea în ordine alfabetică a datelor elevilor/studentilor/părinților acestora, ținută manual sau electronic, în cadrul unor registre, se consideră sistem de evidență a datelor cu caracter personal.

depersonalizarea datelor – modificarea datelor cu caracter personal astfel încît detaliile privind circumstanțele personale sau materiale să nu mai permită atribuirea acestora unei persoane fizice identificate sau identificabile ori să permită atribuirea doar în condițiile unei investigații care necesită cheltuieli disproporționate de timp, mijloace și forță de muncă.

3. Principiile generale privind calitatea datelor cu caracter personal, prevăzute la art. 4 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, trebuie să fie implementate corespunzător, în special atunci cînd sînt aplicate copiilor. În acest sens, datele cu caracter personal care fac obiectul prelucrării trebuie să fie:

1) prelucrate în mod corect și conform prevederilor legii. Obligația de a prelucra datele cu caracter personal în conformitate cu *principiul corectitudinii* trebuie să fie executată cu strictețe atunci cînd informațiile se referă la un copil. Deoarece un copil nu este încă matur, operatorii trebuie să țină cont de acest lucru și să acționeze cu bună credință atunci cînd prelucrează datele care îi privesc pe aceștia.

În același timp, *principiul legalității* presupune că prelucrarea datelor cu caracter personal poate fi permisă, în general, doar dacă subiectul acestor date cu caracter personal ori persoana care-l reprezintă și-a dat consimțămîntul neechivoc. Prelucrarea poate fi, de asemenea, legală dacă se face în situațiile expres și exhaustiv prevăzute de lege (ex. art. 5 alin. (5), 7, 8 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal etc.) sau există competențe legale exprese, atribuite în conformitate cu cadrul normativ în domeniul învățămîntului (de exemplu, 141 alin. (1) lit. z) din Codul educației.

2) colectate în scopuri determinate, explicite și legitime, iar ulterior să nu fie prelucrate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal este permisă doar în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică și nu este considerată incompatibilă cu scopul colectării dacă se efectuează depersonalizarea acestora și cu respectarea garanțiilor privind prelucrarea datelor cu

caracter personal, prevăzute de normele ce reglementează activitatea statistică, cercetarea istorică și cea științifică. În acest sens, oricare operațiune de colectare de la elevi/părinți/studenți a unor categorii de date cu caracter personal trebuie să fie făcută doar într-un scop expres reglementat de un anumit act legislativ, iar oricare operațiune de dezvăluire a datelor acestor subiecți trebuie analizată dacă nu vor fi utilizate în scopuri incompatibile.

3) adecvate, pertinente și neexcesive în ceea ce privește scopul pentru care sînt colectate și/sau prelucrate ulterior.

Proportionalitatea prelucrării trebuie să fie evaluată diferențiat.

4) exacte și, dacă este necesar, actualizate. Datele inexacte sau incomplete din punctul de vedere al scopului pentru care sînt colectate și ulterior prelucrate se șterg sau se rectifică. Deoarece copiii sînt în continuă dezvoltare, datele aferente lor se modifică și ele și pot deveni rapid învechite și irelevante pentru obiectul inițial al obținerii acestor date. După acest moment, datele nu mai trebuie păstrate.

În acest sens, avînd în vedere dezvoltarea continuă a copiilor, operatorii de date trebuie să țină tot timpul cont de obligația de actualizare permanentă a datelor cu caracter personal.

5) stocate într-o formă care să permită identificarea subiecților datelor cu caracter personal pe o perioadă care nu va depăși durata necesară atingerii scopurilor pentru care sînt colectate și ulterior prelucrate.

Stocarea datelor cu caracter personal pe o perioadă mai mare, în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică, se va face cu respectarea garanțiilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal și numai pentru perioada necesară realizării acestor scopuri. Datele cu caracter personal din registrele de stat, de la data încetării utilizării acestora, pot rămîne la păstrare primind statutul de document de arhivă.

CAPITOLUL II

PROCEDURILE ORGANIZATORICE ȘI TEHNICE

NECESAR A FI RESPECTATE

4. Entităților implicate în procesul de educațional, în dependență de rolul pe care îl au, se recomandă a le fi atribuită în actele normative departamentale, calitatea de operator, persoană împuternicită de operator sau destinatar, în conformitate cu noțiunile statuate de art. 3 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal și pct. 3 din prezentele instrucțiuni. Aceasta va permite delimitarea clară a competențelor și repartizarea adecvată a drepturilor și obligațiilor în cadrul operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal.

5. Toți funcționarii, cadrele didactice și persoanele implicate în procesul educațional, care au acces la date cu caracter personal, urmează a fi supuși unei clauze de confidențialitate care, după caz, poate fi inclusă în contractele de muncă, avînd calitate de clauză contractuală, sau în fișele postului, cu mențiunea despre răspunderea civilă, contravențională ori penală pentru încălcarea acesteia.

6. Entitățile implicate în procesul educațional (operatori de date cu caracter personal) sînt obligate să notifice Centrul, personal sau prin persoanele împuternicite, sistemele de evidență a datelor cu caracter personal, conform procedurii prevăzute la art. 23 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal.

7. Operatorii de date cu caracter personal urmează să elaboreze și să implementeze politica de securitate instituțională, în conformitate cu prevederile Cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 1123 din 14 decembrie 2010 (Cerințe), care ar acoperi aspecte ce vizează: procedurile și măsurile legate de realizarea politicii de securitate, cu aplicarea soluțiilor practice cu un nivel de detalizare și complexitate proporțional; identificarea și autentificarea utilizatorilor investiți cu dreptul de acces la sistemele informaționale de date cu caracter personal prelucrate în procesul educațional; modalitățile de reacționare la incidentele de securitate; de protecție a tehnologiei informaționale și comunicațiilor; de asigurare a integrității informației care conține date cu caracter personal și a tehnologiei informaționale; de administrare a accesului la datele cu caracter personal prelucrate; de audit în sistemele informaționale și de evidență a datelor cu caracter personal etc.

8. Politica de securitate urmează să conțină reglementări care ar asigura protecția datelor cu caracter personal, prelucrate în procesul educațional, în cadrul sistemelor de evidență, în special, prin următoarele metode:

1) preîntîmpinarea conexiunilor neautorizate la rețelele comunicaționale și interceptării cu ajutorul mijloacelor tehnice a datelor cu caracter personal transmise prin aceste rețele, în special în procesul dezvăluirii prin transmitere a datelor cu caracter personal între entitățile abilitate cu diferite competențe în procesul de organizare a întregului sistem de învățămînt;

2) excluderea accesului neautorizat la datele cu caracter personal prelucrate în cadrul sistemelor de evidență prin metoda implementării procedurilor de identificare și autentificare a utilizatorilor; prin repartizarea obligațiilor și investirea cu minimul de drepturi și competențe a celor implicați în procesul de gestionare a sistemelor de evidență a datelor cu caracter personal; prin asigurarea integrității resurselor informaționale (*date și programe*);

3) preîntîmpinarea acțiunilor speciale tehnice și de program care condiționează distrugerea, modificarea datelor cu caracter personal sau defecțiuni în lucrul complexului tehnic și de program, a soft-ului destinat prelucrării datelor cu caracter personal, prin metoda folosirii mijloacelor de protecție speciale tehnice și de program, inclusiv a programelor licențiate, programelor antivirus, organizării sistemului de control al securității soft-ului și efectuarea periodică a copiilor de siguranță;

4) preîntîmpinarea acțiunilor intenționate și/sau neintenționate a utilizatorilor interni și/sau externi, precum și a altor angajați, care condiționează distrugerea, modificarea datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul sistemelor de evidență sau defecțiuni în lucrul complexului tehnic și de program;

5) preîntîmpinarea seurgerii de informații care conțin date cu caracter personal,

transmise prin canalele de legătură, prin folosirea metodelor de cifrare (*criptare*) a acestei informații;

6) stabilirea exactă a ordinii și procedurilor de acces la informația care conține date cu caracter personal, prelucrată în cadrul sistemelor informaționale și de evidență, atât pentru utilizatorii interni, cât și pentru cei externi;

7) organizarea generării înregistrărilor de audit a securității în sistemele informaționale și de evidență a datelor cu caracter personal pentru a fi posibilă acumularea probatoriului în cazurile investigării eventualelor operațiuni de acces/tentativă de acces neautorizat, a operațiunilor de modificare, extragere, blocare, ștergere sau distrugere a datelor cu caracter personal prelucrate în sisteme de evidență.

9. În cazul dezvăluirii prin transmitere a formatului electronic al datelor cu caracter personal, conținute în dosarele personale ale elevilor/studentilor, cataloagele școlare, actele de studii sau în alte documente, prin rețele comunicaționale ori pe alt suport electronic (digital) de stocare, se va asigura criptarea acestei informații sau se va examina posibilitatea utilizării unei conexiuni bilaterale prin canal securizat VPN (rețele private virtuale). Accesul fără fir la sistemele informaționale de date cu caracter personal urmează a fi permis și autorizat doar în cazul utilizării mijloacelor criptografice de protecție a informației. Fiecare caz de solicitare a transmiterii datelor cu caracter personal pe cale electronică va fi examinat separat, reieșind din posibilitățile tehnice a destinatarului și operatorului, precum și în corespundere cu măsurile organizatorice și tehnice implementate de părți. În cazul în care rețelele comunicaționale prezintă riscuri pentru confidențialitatea și securitatea datelor cu caracter personal, vor fi utilizate metode tradiționale de transmitere (expediere poștală cu aviz recomandat, înmînarea personală, etc.)

10. Transmiterea datelor cu caracter personal care vizează copii/elevii/studentii/părinții/cadrele didactice prin rețelele comunicaționale ce nu corespund Cerințelor, (spre exemplu: expedierea informației prin intermediul e-mail-urilor personale de tipul @gmail.com, @mail.ru, @yahoo.com, etc) urmează a fi interzisă. Se recomandă utilizarea rețelelor oficiale, spre exemplu: @edu.gov.md.

11. Procedura dezvăluirii prin transmitere a datelor cu caracter personal (*stocate atât pe suport de hîrtie, cât și electronic*), inclusiv în cazul colaborării internaționale în domeniul educației (*ex: în cadrul realizării proiectelor educaționale și de cercetare științifică, programelor de cooperare și asistență internațională, stagiilor de cercetare și lingvistice pentru profesori, masteranzi, doctoranzi*) urmează a fi reglementată prin act normativ instituțional, luîndu-se în considerare necesitatea asigurării unui nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal, utilizînd inclusiv canalele diplomatice. Transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal urmează a fi efectuată în strictă corespundere cu prevederile art. 32 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal (ținînd cont de răspunderea contravențională, prevăzută de art. 74¹ Cod contravențional în aceste cazuri), în special în cazurile cînd tratatul internațional în baza căruia se efectuează transmiterea nu conține garanții privind protecția drepturilor subiectului de date cu caracter personal.

12. Volumul și categoria datelor cu caracter personal colectate în scopuri educaționale și a altor acțiuni din cadrul învățământului, necesită a fi limitate la strictul necesar pentru realizarea scopurilor declarate.

13. Ministerul Educației (după caz direcțiile municipale/raionale) urmează să reglementeze în mod deosebit și explicit procedura de acces la materialele dosarelor personale ale copiilor/elevilor/studenților, de acces în perimetrele de securitate în care sînt prelucrate date cu caracter personal și alte informații cu caracter educațional, care conțin date cu caracter personal, în vederea neadmiterii dezvăluirii neautorizate a acestor date, inclusiv procedura și limitele în care pot fi efectuate filmări foto și video, ținîndu-se cont de necesitatea asigurării principiilor de confidențialitate și securitate a prelucrării datelor cu caracter personal, prevăzute de art.29 și 30 ale Legii privind protecția datelor cu caracter personal.

14. În caz de solicitare a accesului la informațiile prevăzute supra, persoanele cărora le este acordat accesul urmează a fi informate în scris despre obligațiile ce le revin în conformitate cu prevederile art. 29 și 30 ale Legii privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv despre răspunderea prevăzută de art. 74¹ Cod contravențional.

15. Urmează a ține cont de faptul că în conformitate cu prevederile art. 8 al Legii privind accesul la informație, datele cu caracter personal fac parte din categoria informației oficiale cu accesibilitate limitată, accesul la care se realizează în conformitate cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

16. Este necesar de asigurat echilibrul între dreptul de informare a publicului și obligația agenților statului de a asigura protecția datelor cu caracter personal, inclusiv în cazul prelucrării datelor la diseminarea informațiilor accesibile publicului larg, ținîndu-se cont de faptul că în conformitate pct. 1 din anexa nr. 2 la Cerințe, operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal ale minorilor prezintă riscuri speciale pentru drepturile și libertățile acestora. De exemplu: în cazul știrilor diseminate în mass-media referitoare la elevi, filmările, fotografiile și interviurile efectuate în cadrul instituțiilor de învățămînt cu implicarea în unele cazuri a cadrelor didactice, constituie o încălcare a intimității și vieții private, precum și a principiilor de protecție a datelor cu caracter personal.

17. Este important ca în timpul efectuării unor investigații să fie garantat dreptul la inviolabilitatea vieții intime, familiale și private (*art.28 din Constituția Republicii Moldova*), precum și regimul de confidențialitate și de securitate a prelucrării datelor cu caracter personal (*art.29 și 30 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal*), regim care se anulează doar în cazul depersonalizării acestor date. Din aceste considerente, folosirea tehnicii foto, video, audio sau altor mijloace de înregistrare în cadrul și pe teritoriul instituțiilor școlare poate fi admisă doar în cazul prezenței unei permisiuni speciale a conducerii operatorului de date cu caracter personal, care trebuie să-și asume responsabilitatea pentru eventualele prejudicii morale și materiale, aduse subiecților de date cu caracter personal.

18. Prelucrarea prin dezvăluire a categoriilor speciale de date cu caracter personal ale elevilor (*spre exemplu: acțiuni disciplinare, înregistrarea unor cazuri de violență, tratamentul medical din școală, educația specială a persoanelor cu*

handicap, ajutorul social acordat elevilor din păturile social-vulnerabile etc.) este interzisă, în afara excepțiilor prevăzute de art. 6 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal.

19. Accesul la astfel de date urmează a fi strict reglementat și trebuie să se limiteze la reprezentanții legali ai elevilor și elevilor înșiși dacă sînt deja maturi, autoritățile școlare, inspectori școlari, personalul sanitar, asistenții sociali și organele de poliție, în cazurile prevăzute expres de lege și doar în legătură cu investigarea oficială și înregistrată a situațiilor concrete cu referire la un subiect determinat de date cu caracter personal.

20. Datele privind starea de sănătate a elevilor fac parte din categoria specială ale acestora. Din acest motiv, trebuie să se respecte cu strictețe principiile prevăzute de art. 7 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal. Aceste date urmează să fie prelucrate doar de personalul medical și profesori (ex: diriginte, profesor de educație fizică), care au obligația de a cunoaște aceste date, fiind supuși principiilor etice de confidențialitate în baza procedurilor statuate în Codurile de conduită profesională.

CAPITOLUL III

DREPTURILE SUBIECTULUI DE DATE CU CARACTER PERSONAL

21. În conformitate cu art. 16 din Convenția cu privire la drepturile copilului, nici un copil nu va fi supus unei imixtiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoarea și reputația sa.

Copilul are dreptul la viață privată, propriul său cerc de comunicare și de prieteni. Nimeni nu are dreptul de a citi scrisorile adresate copilului sau notițele personale fără permisiunea lui. Chiar și părinții trebuie să aibă în vedere faptul că viața lor privată nu include orice moment din viața copilului lor, astfel încît viața privată a copilului lor "ar putea să nu includă părinții lui".

Contextul și sfera de aplicare a dreptului la viață privată este diferită în cazurile de învățămînt general (în cazul în care elevul este un minor), și în învățămîntul superior (în cazul în care studentul este un adult).

22. *Dreptul de a fi informat.* În cazul în care datele cu caracter personal sînt colectate direct de la subiectul acestor date sau reprezentantul său legal, acestuia, la cerere, urmează a-i fi furnizate următoarele informații, exceptînd cazul în care el deține deja informațiile respective:

- 1) privind identitatea operatorului sau, după caz, a persoanei împuternicite de către operator (denumirea, adresa juridică, IDNO-ul, numărul de înregistrare în Registrul de evidență a operatorilor de date cu caracter personal);
- 2) privind scopul concret al prelucrării datelor colectate;
- 3) privind destinatarii sau categoriile de destinatari ai datelor cu caracter personal; existența drepturilor la informare și de acces la datele colectate; de

intervenție asupra datelor (*în special de a rectifica, actualiza, bloca sau șterge datele cu caracter personal a căror prelucrare contravine legii din cauza caracterului incomplet sau inexact al acestora*) și de opoziție, precum și condițiile în care aceste drepturi pot fi exercitate; dacă răspunsurile la întrebările cu ajutorul cărora se colectează datele sînt obligatorii sau voluntare, inclusiv consecințele posibile ale refuzului de a răspunde la întrebările prin care se colectează informația.

23. Subiecților de date cu caracter personal/reprezentanților acestora urmează a le fi asigurat dreptul de acces și posibilitatea de a lua cunoștință cu actele întocmite în scopul verificării corectitudinii întocmirii lor, contestării împotriva neinclunderii sau inclunderii incorecte a unor date, precum și împotriva altor erori comise la înscrierea datelor despre sine. În aceste sens, persoanele responsabile de prelucrarea datelor cu caracter personal, vor asigura accesul persoanei doar la datele cu caracter personal care-o vizează nemijlocit, fiind exclusă posibilitatea consultării datelor cu caracter personal ce vizează alți subiecți.

24. Informarea subiecților de date cu caracter personal referitor la particularitățile operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal în perioadele de înscriere/înmatriculare în instituțiile de învățămînt se recomandă a fi efectuată inclusiv prin afișarea informațiilor corespunzătoare pe panourile informative ale instituțiilor de învățămînt, precum și utilizarea mijloacelor de comunicare disponibile (afișe, internet etc.).

25. Probleme privind protecția datelor cu caracter personal ce vizează copiii (și, uneori, referitoare și la familiile acestora) pot apărea în legătură cu registrele privind elevii, chiar de la înscrierea lor în școală. În acest sens, reprezentanții legali urmează a fi informați despre drepturile de care dispun, iar un regulament intern privind modul de constituire și ținere a unui astfel de registru trebuie făcut public, inclusiv cu motivarea necesității fiecărui compartiment și al scopului informației colectate în aceste compartimente.

26. În contextul informării subiectului de date cu caracter personal sau a reprezentantului său legal referitor la prelucrările de date cu caracter personal, un accent deosebit trebuie pus pe informarea bazată pe utilizarea unui limbaj simplu și concis, care poate fi ușor înțeles.

27. La prelucrarea on-line a datelor cu caracter personal este esențial ca notificările să fie postate la locul și timpul potrivit – de exemplu, ar trebui să se afișeze direct pe ecran, înainte de a colecta informațiile. Acest lucru este deosebit de important ca un instrument de sensibilizare a conștiinței subiecților de date cu caracter personal cu privire la riscurile posibile și pericolele care decurg din activitățile on-line.

28. *Dreptul de acces*, în funcție de nivelul de maturitate al copilului, este exercitat de reprezentantul legal al acestuia. Totodată, acest drept poate fi exercitat și împreună cu copilul.

În unele cazuri, copilul poate avea posibilitatea să-și exercite drepturile în mod individual. Atunci cînd este vorba de drepturi personale, copiii ar putea chiar să le solicite doctorilor lor să nu dezvăluie reprezentanților lor legali datele cu caracter medical care îi vizează. De exemplu: acest lucru s-ar putea întîmpla dacă un

adolescent a furnizat unui medic sau unei linii telefonice de asistență (help line) informații de natură sexuală, excluzând, în mod clar, reprezentanții legali de la furnizarea unor astfel de informații. De asemenea, aceeași regulă se aplică și în cazul în care copilul nu are încredere în reprezentanții săi legali și contactează serviciul de asistență socială pentru tineri.

29. Pentru a evalua dacă dreptul la viață privată al copiilor prevalează asupra dreptului reprezentanților legali de acces, trebuie să se analizeze, cu atenție, interesele tuturor părților implicate. În această analiză, criteriul de bază este interesul superior al copilului.

30. În cazul accesului la date cu caracter medical, aprecierea medicului ar putea fi relevantă pentru evaluarea posibilității ca reprezentanții legali să aibă acces la ele.

31. Ca recomandare generală, menționăm că criteriile pentru condițiile de acces nu vor fi doar vârsta copilului, ci și dacă datele respective au fost sau nu furnizate de părinți sau de copil, care este, de asemenea, un indiciu privind gradul de maturitate și de autonomie ale copilului.

32. În cazul realizării de către subiectul de date cu caracter personal a dreptului de intervenție, datele inexacte urmează a fi actualizate prin rectificare sau ștergere, ca bază servind doar surse legale (*acte de identitate, de stare civilă, resurse informaționale de stat etc.*), modificarea urmînd a fi efectuată în toate sistemele informaționale și de evidență gestionate.

33. Dezvăluirea prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod a datelor cu caracter personal prelucrate în scopuri educaționale urmează a fi interzisă, cu excepția cazurilor cînd subiectul de date cu caracter personal și-a dat consimțămîntul, cînd informația este depersonalizată ori cînd legea ori tratatul internațional prevede expres dreptul destinatarului sau al terțului în acest sens. În acest caz, legea specială sau tratatul internațional trebuie să conțină în mod obligatoriu garanții privind protecția drepturilor subiectului datelor cu caracter personal.

Oricare demers semnat de un solicitant, care, fără a face trimitere la cadrul normativ ce-i motivează competențele de a cere informația despre copil/elev/student etc., la numărul unei investigații, control, petiție, scrisoare; la scopul determinat în care vor fi prelucrate datele cu caracter personal; la indicarea exactă a categoriilor de date cu caracter personal pe care le solicită – se respinge. Este inacceptabilă furnizarea datelor în baza solicitărilor care conțin doar sintagme generale de genul "În legătură cu necesitatea apărută/În legătura cu necesitatea de serviciu, solicit să prezentați informații privind copilul...".

34. Subiectul de date cu caracter personal are dreptul să se opună cu privire la prelucrare, cel puțin în cazurile care au temei legal. Aceste motive pot fi deosebit de clare atunci cînd este vorba de copii. De asemenea, subiecții de date cu caracter personal au dreptul, în orice caz, să obiecteze cu privire la prelucrarea datelor lor personale în scopuri de marketing direct. Astfel, colectarea datelor cu caracter personal prin intermediul instituțiilor de învățămînt în aceste scopuri, precum și transmiterea acestor date către companii se interzice (ex: cardurile de acces în instituții, care oferă inclusiv o serie întreagă de reduceri).

CAPITOLUL IV PRELUCRAREA DATELOR CU CARACTER PERSONAL ÎN INSTITUTILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Viața unui copil evoluează la fel de mult în cadrul școlii ca și în familie, astfel încât este normal ca anumite chestiuni privind protecția datelor cu caracter personal să apară în legătură cu viața școlară a copiilor. Acestea sînt chestiuni de diferită natură și aduc în discuție diverse probleme corespunzătoare.

Astfel, părinții sau tutorii, la acordarea consimțămîntului pentru prelucrarea datelor cu caracter personal ale copilului ar trebui să ia decizii, avînd la dispoziție toată informația necesară a fi explicată de către operator, bazîndu-se pe interesul superior al copilului. Ei ar trebui să ia în considerare modalitățile prin care prelucrarea datelor cu caracter personal ar putea reprezenta o amenințare la viața privată și interesele copilului lor, de exemplu, nedivulgînd anumite date cu caracter medical sau aspecte ale vieții intime.

Interesul superior al copilului poate fi clasificat și ca interes public. Acest lucru ar putea fi valabil atunci cînd serviciul de asistență socială pentru tineri necesită date cu caracter personal ale copilului pentru a putea avea grijă de acesta. Prin urmare, prevederile Codului educației se pot aplica direct acestor situații.

De asemenea, nivelul de maturitate fizică și psihologică a copiilor trebuie să fie luat în considerare și că, de la o anumită vîrstă, ei pot lua singuri decizii în ceea ce îi privește. Acest lucru ar putea fi important în cazurile în care reprezentantul legal nu este de acord cu copilul, dar copilul este suficient de matur pentru a decide în propriul său interes. Situațiile în care interesul superior al copilului limitează sau chiar prevalează asupra principiului de reprezentare nu ar trebui să fie neglijat și necesită o analiză multiaspectuală.

35. Datele cu caracter personal trebuie să fie incluse în *dosarele elevilor* doar atunci cînd sînt necesare în scopurile legale urmărite de școli și nu trebuie să fie utilizate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri.

36. Datele solicitate nu trebuie să fie excesive: adică datele privind studiile părinților, profesia sau situația profesională a acestora nu sînt întotdeauna necesare. Operatorii de date trebuie să stabilească dacă acestea sînt cu adevărat necesare.

37. Datele cu caracter personal pot fi prelucrate de către instituțiile de învățămînt în următoarele scopuri:

- a) identificarea elevilor și realizarea procedurilor de administrare necesare în timpul procesului de aplicare, educației școlare, și, după caz, după acesta;
- b) să asigure sau să sprijine servicii pentru studenți, inclusiv servicii umane, cu susținere financiară pentru studenți (burse, credite, etc);
- c) alte scopuri, atunci cînd subiectul de date cu caracter personal și-a dat consimțămîntul, sau este autorizat de lege.

38. Datele din dosarele elevilor, precum acțiunile disciplinare, înregistrarea unor cazuri de violență, tratamentul medical în școală, orientarea școlară, educația specială a persoanelor cu handicap, ajutorul social acordat acestor persoane sau

elevilor săraci trebuie să fie supuse unor clauze foarte stricte de confidențialitate, iar accesul la acestea urmează a fi reglementat clar și exhaustiv în regulamente interne.

39. Accesul la date trebuie să fie acordat reprezentanților legali ai elevilor (și elevilor înșiși, dacă sînt deja maturi, cu excepțiile prevăzute în pct. 28-32 ale prezentelor instrucțiuni. Un asemenea acces trebuie să fie strict reglementat și trebuie să se limiteze la autoritățile școlare, inspectorii școlari, personalul sanitar, asistenții sociali și organele de poliție.

40. Unele dintre datele cu caracter personal incluse în aceste formulare pot cauza discriminare, de exemplu, date privind originea etnică, rasială, statutul de imigrant sau anumite handicapuri care afectează persoana. Aceste informații sînt, de obicei, solicitate pentru a se asigura că școala cunoaște și dedică atenția cuvenită elevilor cu dificultăți culturale (de exemplu, lingvistice) sau economice, iar principiile privind interesul superior al copilului și limitarea strictă a scopului ar trebui să fie criteriile folosite în prelucrarea acestor informații.

41. O viziune foarte strictă trebuie să fie aplicată în ceea ce privește înregistrarea și prelucrarea datelor privind religia elevilor. Acest lucru poate fi acceptat doar atunci cînd natura și obiectivele administrative îl justifică și doar în măsura în care este strict necesar. Nu se va face nicio deducție inutilă privind religia elevului atunci cînd datele sînt necesare doar în scopuri administrative (adică ca urmare a unui curs de religie, indicînd preferințele culinare).

42. Informațiile privind veniturile și bunurile familiei unui copil reprezintă date cu caracter personal și, de asemenea, constituie o sursă de discriminare. Acestea pot fi prelucrate în interesul copilului, de exemplu, în cazul în care reprezentanții solicită burse sau reduceri ale taxelor de studiu. Toate datele care ar putea duce la discriminare trebuie să fie protejate prin măsuri corespunzătoare de siguranță, cum ar fi prelucrarea în dosare separate, de către persoane calificate și special desemnate în acest sens, fiind supuse confidențialității profesionale, dar și altor măsuri adecvate.

43. Consimțămîntul pentru prelucrarea tuturor datelor indicate supra, care pot genera discriminare, trebuie să fie bine informat, clar și neechivoc.

44. Există cazuri în care autoritățile școlare furnizează numele și adresele elevilor lor unor terțe părți, deseori în scopuri de marketing. Acest lucru se întîmplă, de exemplu, atunci cînd datele sînt trimise unor bănci sau companii de asigurări, companii care oferă cadruri de reducere (spre exemplu: ISIC¹) care doresc să atragă elevii pentru a le deveni clienți sau atunci cînd datele privind elevii sînt comunicate unor reprezentanți aleși la nivel local. Acest lucru reprezintă o încălcare a principiilor de protecție a datelor cu caracter personal, deoarece datele destinate școlii sînt folosite în scopuri incompatibile cu cele pentru care au fost colectate. Datele privind copiii nu pot fi folosite în scopuri incompatibile cu cel care a justificat colectarea lor. Or, în aceste cazuri, trebuie să existe consimțămîntul bine informat al copilului și/sau reprezentantului său legal.

¹ ISIC (Cardul Internațional de Identitate pentru Studenți) este un card de identitate cu fotografie, ce identifică deținătorul său ca fiind student, singura formă de astfel de act recunoscută internațional. Cardurile sînt emise de Asociația ISIC, o organizație internațională, not-profit, membră a confederației World Youth & Student Educational Travel Confederation.

45. Prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri de marketing direct trebuie să fie întotdeauna aprobată în prealabil de reprezentanți (și de copii, în funcție de maturitatea lor). În orice caz în care o operațiune de marketing este considerată legală și compatibilă, respectiva prelucrare ar trebui să se deruleze într-o manieră cât mai puțin deranjantă.

46. Pe lângă condițiile menționate anterior, dacă datele privind părinții și/sau elevii sînt solicitate de o terță parte în scopuri legate de marketing, transmiterea lor trebuie să se facă doar după informarea corespunzătoare a reprezentanților legali și cu condiția că aceștia (și copiii, în funcție de maturitatea lor) să-și fi dat deja consimțămîntul în acest sens.

47. O problemă specială se referă la publicarea rezultatelor școlare în internet, care este o modalitate convenabilă de a le aduce la cunoștința persoanelor interesate. Riscurile inerente pe care le prezintă acest mod de comunicare implică faptul că accesul la date ar trebui să fie posibil doar cu anumite măsuri de precauție speciale. Acest lucru s-ar putea realiza folosind o pagină de internet sigură sau parole personale alocate reprezentanților legali sau copiilor, atunci cînd aceștia din urmă sînt deja maturi.

48. Modalitățile de exercitare a dreptului la acces vor fi diferite, în funcție de maturitatea copilului. Este foarte probabil că, în școala primară, accesul va fi exercitat mai ales de reprezentanții legali, în timp ce, în liceu, și elevii vor putea să-și consulte singuri datele.

49. Principiul general prin care nicio informație nu ar trebui să fie păstrată mai mult decît este nevoie în scopul pentru care a fost obținută se aplică și acestui context. Prin urmare, trebuie să se stabilească, cu mare atenție, care sînt datele din registrele școlare care ar trebui păstrate, fie din motive educaționale, fie din motive profesionale, și care sînt cele care ar trebui șterse, de exemplu cele ce vizează acțiunile și măsurile disciplinare.

50. Din motive de siguranță, în școli există o tendință crescîndă de folosire pe scară largă a CCTV. Capacitatea CCTV de a afecta libertățile personale înseamnă că instalarea sa în școli impune o atenție deosebită. Acest lucru înseamnă că ar trebui să fie instalată doar atunci cînd este nevoie și dacă nu sînt disponibile alte mijloace, mai puțin deranjante, de a atinge același obiectiv.

51. Există locuri în care siguranța este extrem de importantă, astfel încît CCTV poate fi justificată fără probleme, de exemplu, la intrarea și ieșirea din școli, precum și în alte locuri în care circulă oameni - nu doar populația școlară, ci și persoanele care vizitează incinta școlii, indiferent din ce motiv.

52. Alegerea amplasării camerelor de CCTV trebuie să fie întotdeauna relevantă, corespunzătoare și neexagerată în ceea ce privește scopul prelucrării. Pe de altă parte, în majoritatea celorlalte zone din școală, dreptul la viață privată al elevilor (precum și cel al profesorilor și personalului auxiliar), dar și libertatea esențială a actului didactic cîntăresc mai mult decît necesitatea de supraveghere permanentă prin CCTV. Acest lucru este valabil mai ales în clase, unde supravegherea video poate interveni nu doar în libertatea elevilor de a învăța și de a vorbi, ci și în libertatea de predare.

53. Aceeași regulă se aplică zonelor de joacă, sălilor de sport și vestiarelor, în care supravegherea video poate afecta drepturile la viață privată. Aceste observații se bazează și pe dreptul la dezvoltarea personalității, pe care îl au toți copiii. Într-adevăr, ideea de dezvoltare a propriei lor libertăți poate fi compromisă dacă ei gîndesc, încă de la vîrste fragede, că monitorizarea prin CCTV este normală.

54. În orice caz în care se justifică utilizarea CCTV, copiii, restul populației școlare, precum și reprezentanții legali trebuie să fie, cu toții, informați cu privire la existența supravegherii video, a operatorului acestor camere și a obiectivelor. Informațiile destinate copiilor trebuie să corespundă nivelului lor de înțelegere.

55. Trebuie să se țină cont de faptul că interesele care trebuie luate în considerare nu sînt doar cele ale elevilor, ci și cele ale profesorilor și întregului personal din școală.

56. Justificarea și relevanța sistemului CCTV ar trebui verificată cu regularitate de autoritățile școlare, astfel încît acestea să poată decide dacă ele mai trebuie sau nu păstrate. Reprezentanții legali ai copiilor ar trebui informați în mod corespunzător.

57. Termenul de păstrare a imaginilor colectate, precum și procedurilor de acces, în special de acces la distanță urmează a fi foarte clar stabilite în regulamentele interne, iar aceste sisteme de evidență trebuie notificate și înregistrate în Registrul de evidență a operatorilor de date cu caracter personal, în ordinea prevăzută de lege.

58. *Datele privind starea de sănătate* a elevilor trebuie prelucrate doar de medici sau de cei care „au grijă” direct de elevi, cum ar fi profesorii și restul personalului școlar care respectă principii etice privind confidențialitatea. Prelucrarea acestui tip de date depinde fie de acordul reprezentanților legali ai copiilor, fie de interesele vitale ce vizează școala sau viața educațională. Informațiile despre sănătatea elevilor trebuie să fie păstrate separat de orice alt fișier, care este în uz de zi cu zi, cu asigurarea măsurilor de securitate specială.

59. Ori de cîte ori este posibil, camerele de depozitare, safeurile, și alte sisteme de stocare cu încuietori trebuie să fie utilizate pentru a stoca înregistrările pe hîrtie. Documente care conțin informații personale confidențiale nu ar trebui să fie lăsate pe birou și săli de clasă, pe mese de cancelarie sau fixate la aviziere unde există acces general. Ca și în cazul stick-urilor de memorie și laptop-urilor, o atenție deosebită ar trebui să fie luată în cazul în care documentele trebuie să fie scoase din școală.

CAPITOLUL V.

STOCAREA, PĂSTRAREA ȘI DISTRUGEREA DATELOR CU CARACTER PERSONAL PRELUCRATE ÎN PROCESUL EDUCATIONAL

60. Stocarea și păstrarea datelor cu caracter personal consemnate în dosarele elevilor și alte documente, urmează a fi efectuată în strictă conformitate cu prevederile legislației învățămîntului, Ministerului Educației, Direcțiilor de învățămînt și instituțiilor de învățămînt revenindu-le dreptul de a decide asupra finalității acestora luînd în considerație prevederile art. 4 alin. (1) lit. e) al Legii privind protecția datelor cu caracter personal.

61. Accesul în spațiile unde sînt amplasate sistemele informaționale și de evidență a datelor cu caracter personal urmează a fi restricționat, fiind permis doar persoanelor care au autorizația necesară și doar în timpul orelor de program, conform politicii de securitate instituționale aprobate de fiecare operator.

62. Stocarea și păstrarea în calculatoarele operatorilor a formatului electronic al datelor cu caracter personal, structurate în sisteme de evidență, care sînt conectate la internet, nu sînt echipate cu mijloace de protecție speciale tehnice și de program și nu au instalate programe licențiate, programe antivirus, sisteme de control al securității soft-ului, de asigurare a efectuării periodice a copiilor de siguranță și de efectuare a auditului - urmează a fi interzisă.

63. Stocarea datelor cu caracter personal pe suport magnetic, optic, laser, de hîrtie sau alt suport al informației, pe care se crează, se fixează, se transmite, se recepționează, se păstrează sau, în alt mod, se utilizează documentul și care permite reproducerea acestuia, se asigură prin plasarea acestora în safeuri sau dulapuri metalice care se încuie și se sigilează. Accesul la safeuri și dulapuri metalice urmează a fi monitorizat, prin ținerea unui registru de evidență. Scoaterea, fără autorizare, a purtătorilor de date cu caracter personal din perimetrul de securitate al operatorului urmează a fi interzisă.

64. Anual, către 31 ianuarie, operatorii de date cu caracter personal vor prezenta în adresa Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova raportul generalizat despre incidentele de securitate a sistemelor informaționale de date cu caracter personal în conformitate cu prevederile pct.91 din Cerințe.

